

สมัยสุโขทัย

นำเสนอเมื่อ : 20 ธ.ค. 2552

สมัยสุโขทัย

ดินแดนประเทศไทยในปัจจุบันปรากฏชื่อมาเนิ่นนานจากคำเรียกขานของชาว อินเดียและชาวตะวันตกว่า สุวรรณภูมิ ดินแดนแห่งทองและความมั่งคั่ง สำหรับ คนไทยทั่วไปแล้วเมื่อตั้งคำถามว่าใครอยู่ที่สุวรรณภูมิมาก่อน? และคนไทยมาจากไหนจึงมาตั้งรกรากอยู่ที่สุวรรณภูมินี้ได้ เรามักนึกถึงผู้คนที่สร้างบ้านแปลง เมืองขึ้นมาในยุคสุโขทัยเป็นอันดับแรก และเราก็มักลืมนึกถึงผู้คนที่อพยพลงมา จากทางเทือกเขาอันไต ผ่านทะเลทรายโกบีอันร้อนแรงและเหน็ดเหนื่อยอย่าง ที่สุดในฤดูหนาว ผ่านลมมาถึงน่านเจ้า หยุตพักสร้างอาณาจักรขึ้นที่นั่น แต่ก็ต้อง ถูกตีจนถอยร่นลงมาตั้งอาณาจักรสุโขทัยขึ้นและเราก็อาจนึกถึงบทเพลงปลุกใจ ที่เคยร้องกันว่า...เราอยู่ไปไม่ได้อีกแล้ว ผืนดินสิ้นแนวทะเลกว้างใหญ่... แต่ปัจจุบันความคิดดังกล่าวนี้ กำลังถูกสั่นคลอนอย่างหนักจากวงวิชาการว่า คน ไทยมีได้อพยพมาจากเทือกเขาอันไต และราชธานีสุโขทัยก็มีได้เป็นอาณาจักร อิสระแห่งแรกของคนไทย เพราะก่อนหน้าทีสุโขทัยจะเกิดขึ้นนั้นมีอาณาจักรอื่น ตั้งเป็นแว่นแคว้นขึ้นมาก่อนแล้ว

ถิ่นกำเนิดของคนไทย : ความพยายามที่จะค้นคว้าคำตอบว่าคนไทยมาจากไหน ทำให้ช่วง 2-3 ทศวรรษที่ผ่านมาได้มีการตื่นตัวถกเถียงและเสนอความคิดเกี่ยวกับถิ่นกำเนิดของคนไทยอย่างกว้างขวาง กลุ่มหนึ่งเชื่อว่าไทยมีต้นกำเนิดอยู่ บริเวณมณฑลเสฉวนแลสก็่อยๆอพยพลงสู่ยูนานและแหลมอินโดจีนเพราะถูกรุก ราน ความเชื่อนี้สอดคล้องกับกลุ่มที่เชื่อว่าคนไทยอพยพลงมาจากเทือกเขาอัลไต ทำให้เกิดเส้นทางอพยพอัลไต-เสฉวน-น่านเจ้า และสุโขทัยขึ้น

อีกกลุ่มหนึ่งเชื่อว่าคนไทยมีถิ่นกำเนิดกระจายอยู่ทั่วไปในบริเวณทางตอนใต้ของจีน และทางตอนเหนือของเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ รวมถึงบริเวณรัฐอัสสัมของอินเดีย ขณะที่อีกกลุ่มหนึ่งเชื่อว่าถิ่นเดิมของคนไทยอยู่บริเวณเหนือที่ประเทศไทยปัจจุบัน

กลุ่มสุดท้ายเชื่อว่าถิ่นกำเนิดของคนไทยอาจจะอยู่ในคาบสมุทรมาลาญ เนื่องจากพบว่าความถี่ของยีนและหมู่เลือดของคนไทยคล้ายคลึงกับชาวชวามากกว่าจีน

ถึงวันนี้ทฤษฎีอัลไต-เสฉวน-น่านเจ้าจะดูน่าเชื่อถือน้อยที่สุด เพราะเหตุที่ว่าเทือกเขาอัลไตอยู่ในเขตหนาวจัดไม่เหมาะแก่การอยู่อาศัย ทะเลทรายโกบีก็ร้อนและหนาวจัดเกินกว่าจะอพยพผ่านเส้นทางทุรกันดารลงมาได้ รวมทั้งหลักฐานหลายอย่าง ที่ชี้ว่าอาณาจักรน่านเจ้ามีได้เป็นหลักฐานเดิมของกลุ่มคนที่พูดภาษาตระกูลไท

ขณะที่ทฤษฎีอัลไตเป็นไปได้น้อยที่สุดแนวคิดที่ว่าคนไทยอยู่ที่นี้รวมทั้งกระจายตัวอยู่เป็นวงกว้างในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้กลับมีความเป็นไปได้มากที่สุด หลักฐานสำคัญที่สนับสนุนทฤษฎีนี้ก็คือการค้นพบแหล่งโบราณคดีที่บ้านเชียงจังหวัดอุดรธานีใน ปีพ.ศ. 2510 โดยขุดค้นหลายชั้นดิน พบโครงกระดูกมนุษย์โบราณปนอยู่กับโลหะ สำริดในชั้นดินแรก ประมาณว่ามีอายุเก่าแก่ถึง 6000 ปี ชั้นดินถัดมาพบโครงกระดูก

ดูมนุษย์ฝังปนกับเครื่องปั้นดินเผาถูกปิดต่าง ประมาณว่ามีอายุระหว่าง 2000-4000 ปี และในชั้นดินสวมนบนสุดก็ยังพบโบราณวัตถุมีลูกปัดหินลูกปัดแก้วสี รวมทั้งเสมาหิน สมัยทวารวดีและลพบุรีปะปนอยู่ด้วยหลักฐานต่างๆที่ขุดพบนี้แสดงให้เห็นว่าภาคอีสานของไทยมีมนุษย์อยู่เป็นเวลานานมาแล้ว และยังอยู่อาศัยหลายยุคอย่างต่อเนื่องอีกด้วย

แต่เราก็มีอาจสรุปได้ว่ากลุ่มคนที่ใช้วัฒนธรรมบ้านเชียงเหล่านี้คือคนไทย "พวกเขา" อาจเป็นคนกลุ่มเดียวกันที่พัฒนาต่อเนื่องกันมา หรืออาจเป็นคนต่างกลุ่มที่เข้ามาอยู่อาศัยในเวลาที่แตกต่างกันก็ได้ อีกทั้งคนกลุ่มนี้จะเกี่ยวข้องกับคนไทยในปัจจุบันหรือไม่? ก็ยังไม่มีการหาข้อสรุปได้

หากในช่วง 2-3 ทศวรรษที่ผ่านมาความตื่นตัวที่จะค้นหาคำตอบว่าคนไทยมาจากไหนกันแน่? ทำให้นักวิชาการออกเดินทางไปในที่ต่างๆ และได้ค้นพบหลักฐานข้อมูล ใหม่ๆมากมาย ที่ล้วนแต่สนับสนุนทฤษฎีคนไทยอยู่ที่นี้และกระจายตัวอยู่ในแถบอุษาคเนย์นี้เองมีใต้อพยพมาจากดินแดนอันไกลโพ้นที่ใดเลย

แวนแคว้นก่อนอาณาจักรสุโขทัย: ราวปีพ.ศ.800-1400

ความเจริญรุ่งเรืองของชุมชนต่างๆและการติดต่อค้าขายระหว่างกันได้ทำให้เกิดแวนแคว้นต่างขึ้นตามเส้นทางคมนาคมที่สำคัญ

หลายร้อยปีก่อนที่อาณาจักรสุโขทัยจะเกิดขึ้นดินแดนประเทศไทยในปัจจุบันประกอบไปด้วยแวนแคว้นใหญ่ๆน้อยๆจำนวนหนึ่ง

ทางใต้มี**แคว้นศรีวิชัย**ซึ่งเกิดขึ้นก่อนปี พ.ศ. 1500 มีบทบาทสำคัญในฐานะเส้นทางการค้าทางทะเลระหว่างจีนกับอินเดีย แต่ในทุกวันนี้ก็ยังไม่มียุทธศาสตร์ศูนย์กลางของอาณาจักรศรีวิชัยตั้งอยู่ที่ใดแน่

หลังศรีวิชัยเสื่อมลง **ตามพหุรงค์**ซึ่งอยู่บริเวณนครศรีธรรมราชได้ก้าวเข้ามามีบทบาทควบคุมเส้นทางการค้าแทน ตามพหุรงค์รุ่งเรืองอยู่ในช่วงพ.ศ.1500-1800 เพื่อมุ่งหวังทางการค้าและวัฒนธรรมประเพณี จนสมัยพ่อขุนรามคำแหงถึงกับอาราธนาพระสงฆ์จากที่นี้ขึ้นไปตั้งสังฆมณฑลที่สุโขทัย

ทางเหนือตั้งแต่ราวพ.ศ.1000 เป็นต้นมา มีการรวมตัวกันเป็นแคว้นหรือรัฐชัย โยนก-เชียงแสนและเงินยางเชียงแสนซึ่งต่อมาได้พัฒนาขึ้นเป็นลานนารุ่งเรืองร่วมสมัยกับสุโขทัยและอยุธยา

ภาคกลางบริเวณลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยา-ท่าจีน มี**แคว้นทวารวดี**ที่เติบโตขึ้นมาในช่วง พ.ศ.1100-1500 มีศูนย์กลางอยู่ที่เมืองนครปฐมหรือนครชัยศรีเมืองต่างๆที่เขามารวมเป็นแคว้นได้แก่ เมืองอู่ทอง(สุพรรณบุรี) เมืองคูบัว(ราชบุรี) เมืองจันทเสน(นครสวรรค์) เมืองฟ้าแดดสงยาง(กาฬสินธุ์) และเมืองศรีเทพ(เพชรบูรณ์) ทวารวดีสิ้นสุดการเป็นรัฐ ลงด้วยเหตุผล 2 อย่างคือ การเปลี่ยนทางเดินของลำน้ำและอิทธิพลขอมที่แผ่ขยายเข้ามาตั้งเมืองละโว้ขึ้นเป็นศูนย์กลางแทน

ละโว้รุ่งเรืองขึ้นมาหลังปี พ.ศ.1500 แทนที่รัฐเดิมของทวารวดีอย่างนครชัยศรีและศรี

เทพ โดยมีศูนย์กลางอยู่ที่ลุ่มแม่น้ำลพบุรีเมื่อขอมเสื่อมอำนาจลงในพุทธศตวรรษที่ 18 พร้อมกับการเกิดของสุโขทัย ละโว้ก็ลดบทบาทลงไปด้วย แต่ก็มีได้เสื่อมสลายไปที่เดียว หากยังคงรักษารูปแบบความเจริญทางด้านศิลปวิทยาการไว้ และพัฒนาต่อเนื่องขึ้นมา เป็นกรุงศรีอยุธยาในภายหลัง

ราชธานีสุโขทัย

สุโขทัยถือกำเนิดขึ้นอย่างเรียบง่ายจากการพัฒนาของหมู่บ้านเล็กๆ ที่เติบโตขึ้นเป็นเมือง กระจายตัวอยู่ตามแนวลุ่มน้ำยมและน่านครั้นก่อน พ.ศ. 1700 การคมนาคมและการค้าต่างๆ ได้ขยายตัวมากขึ้นเมืองที่อยู่ตามลุ่มน้ำยมและน่านที่เป็นเส้นทางผ่านการค้าระหว่างรัฐต่างๆ ก็เริ่มรวมตัวกันมากขึ้น สุโขทัยเริ่มมีฐานะเป็นแคว้นแว่นแคว้นขึ้นมาเป็นครั้งแรกโดยมี พ่อขุนศรีนาวถมเป็นพ่อเมือง และเป็นช่วงที่อิทธิพลขอมเริ่มเสื่อมลงด้วย ทำให้สุโขทัยเป็นปึกแผ่นมากขึ้น หลังจากนั้นไม่นานก็เกิดเหตุขุนวายุขึ้น โดยมีขอมพวกหนึ่งชื่อว่า "ขอมสบาดโขล่งลำพง" ได้เข้ายึดเมืองและ เป็นไปได้ว่า พ่อขุนศรีนาวถมได้เสียชีวิตไปแล้วในช่วงนี้ พ่อขุนผาเมือง ซึ่งครองเมืองราชอยู่จึงร่วมกับพ่อขุนบางกลางหาวรวมกำลังไปชิง เมืองสุโขทัยคืนมาได้สำเร็จ พ่อขุนผาเมืองจึงยกเมืองให้พ่อขุนบางกลางหาวพร้อมทั้งมอบนาม "**ศรีอินทราทิตย์**" ให้ด้วย อันเป็น ชวง พ.ศ.1778

หลังจากนั้นการขยายอาณาเขตของสุโขทัยก็เริ่มขึ้นถือเป็นช่วงเวลาของการกวาดต้อนผู้คนและรวมบ้านรวมเมืองให้เข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของอาณาจักร หลังจากพ่อขุนศรีอินทราทิตย์สิ้นพระชนม์ พ่อขุนบานเมืองซึ่งเป็นพระราชโอรส ได้ปกครองต่อ แต่ก็นับเป็นช่วงสมัยที่สั้นมาก เพียง 44 ปีนับตั้งแต่พ่อขุน ศรีอินทราทิตย์ ซึ่งถือเป็นช่วงเวลาของการรวมแคว้นให้เป็นปึกแผ่น

พ่อขุนรามคำแหง : กษัตริย์ผู้มีชื่อเสียงมากที่สุดของกรุงสุโขทัยคือโอรสองค์ ที่ 2 ของพ่อขุนศรีอินทราทิตย์ พระองค์มีชื่อเสียงในฐานะผู้สร้างกรุงสุโขทัย ให้เจริญรุ่งเรืองถึงขีดสุด เป็นผู้คิดค้นประดิษฐ์อักษรไทยและสร้างศิลาจารึก ในยุคนี้ขอบเขตของอาณาจักรสุโขทัยได้แผ่ขยายออกไปมากที่สุด โดยในเรื่อง ของระบบเศรษฐกิจนั้นก็ เป็นระบบแบบเบ็ดเสร็จ คือ ไม่มีการเก็บภาษีทำให้สุโขทัย เติบโตขึ้นเป็นศูนย์กลางการค้าที่สำคัญ และเป็นแหล่งรวมวัฒนธรรมอันหลากหลายแห่งแคว้นนี้

เมื่อสิ้นแผ่นดินพ่อขุนรามคำแหง กรุงสุโขทัยเริ่มอ่อนกำลังลง **พระมหาธรรมราชาที่ 1** หรือ พระยาลิไทย ผู้ปกครองสุโขทัยอยู่ในช่วงประมาณปีพ.ศ.1890-1913 จึงได้นำ พระพุทธศาสนาเข้ามาฟื้นฟูการปกครอง และทรงขยายอำนาจด้วยการทำสงครามพหุระมๆ กับการเผยแพร่ศาสนา แต่หลังจากสิ้นสมัยของพระองค์แล้ว อาณาจักรสุโขทัยก็เริ่มอ่อนแอลงอย่างแท้จริง พร้อมๆกับที่แคว้นแว่นแคว้นอื่นเข้มแข็งขึ้น ลานนาขยายอำนาจลงมาจนถึง ลุ่มแม่น้ำม-น่าน **แคว้นละโว้-อยุธยา** เข้มแข็งขึ้นจากการรวมตัวกับสุพรรณบุรีที่ครอง อำนาจอยู่เหนือลุ่มแม่น้ำท่าจีน จนในที่สุดก็ก่อตั้งกรุงศรีอยุธยาขึ้นได้สำเร็จในปี พ.ศ.1893 หลังจากนั้นไม่นานอาณาจักรสุโขทัยก็ถูกผนวกเข้าเป็นส่วนหนึ่งของกรุงศรีอยุธยา

ที่มา:http://www.baanjomyut.com/library/history_thai/sukhothai.html

: ชื่อของเมืองที่แปลว่า "รุ่งอรุณแห่งความสุข" และคำกล่าวที่รู้จักกันดีว่า...เมืองสุโขทัยนี้ดีในนามีปลาในนามีขาว ทำให้ภาพของสุโขทัยเป็นดั่งเมือง แห่งความผืน นครแห่งความสุขและอดีตที่มีอจทวนคืน